

Statenmededeling

Onderwerp

Brabant openhouden en herijking BOS

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Het stappenplan Brabant openhouden en de uitgangspunten voor de herijking van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof.

Aanleiding

De provincie Noord-Brabant wil Brabant openhouden voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen. In deze Statenmededeling schetsen we waar we vandaan komen en welke stappen Gedeputeerde Staten (GS) gaan zetten. Op basis van de drie lijnen Versterken, Verminderen en Vooruitgaan uit het [Bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant'](#) worden er verschillende acties ingezet. Een van de belangrijkste acties is de herijking van de [Brabantse ontwikkelaanpak Stikstof](#) (BOS 2.0).

In Brabant hebben we een lange historie met de stikstofaanpak met onder andere de [Groenblauwe gebiedsgerichte samenwerking](#) rondom Natura 2000-gebieden (GGA), de ammoniakemissie eisen voor veehouderijen in de Interim Omgevingsverordening in 2017 en de BOS die in 2020 is vastgesteld. Met Brabantse voortvarendheid wachtten we in het verleden niet altijd op het Rijk, maar keken we naar waar we zelf stappen konden zetten.

Ondanks alle stappen die in Brabant gezet zijn werd in de tussentijd het stikstofprobleem complexer en de opgave niet kleiner. Dit kwam door diverse ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld gerechtelijke uitspraken, maatregelen die minder bleken op te leveren dan verwacht, nieuwe wetenschappelijke onderzoeken over de stikstofgevoeligheid van bepaalde natuurtypen en daardoor aanscherpingen van de Kritische Depositiewaardes (KDW's), aanscherping van doelen en opgaven, het uitblijven van het landbouwakkoord en het uitblijven van aanvullende generieke maatregelen vanuit het Rijk als verplichting vanuit de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering.

Begin 2023 kwamen daar de [Natuurdoelanalyses](#) (NDA's) bij. Deze gaven op basis van de op dat moment best beschikbare gegevens en kennis de stand van de Brabantse Natura 2000-gebieden weer, inclusief de uitgevoerde en mogelijke maatregelen die op dat moment bekend waren. Door de [uitkomsten van de natuurdoelanalyses](#) was het juridisch noodzakelijk om per 1 maart 2023 vergunningsverlening op basis van de Wet Natuurbescherming (WnB) voor aanvragen met negatieve effecten op Natura-2000 effecten stil te leggen.

De vrees was dat projecten stil zouden komen te liggen en Brabant daardoor "op slot" zou gaan. Dankzij innovaties en versnelling op het gebied van emissieloos ontwikkelen kunnen een aantal projecten in Brabant toch nog doorgang vinden. Het probleem is daardoor echter nog niet opgelost en we

Datum

12 december 2023

Documentnummer

GS: C2326538/5380310

PS: 5391515

zullen in Brabant alsnog stappen moeten blijven zetten om Brabant open te houden voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen.

Datum

12 december 2023

Documentnummer

GS: C2326538/5380310

PS: 5391515

Bevoegdheid

Het is de bevoegdheid van GS om de opdrachten uit te werken die volgen uit het bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant' van Provinciale Staten (PS). GS informeren hierbij PS over welke stappen de provincie gaat nemen om uitvoering te geven aan de opdrachten.

Kernboodschap

1. Uitwerking bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant'

In het bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant' heeft PS opdracht gegeven aan GS om verschillende acties te ondernemen om Brabant open te houden voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen langs drie sporen.

Versterken: voor het herstellen en versterken van de natuur zetten we verschillende maatregelen in op het gebied van o.a. natuur en water. Daar waar het kan voeren we maatregelen meteen uit. De overige maatregelen krijgen een plek in onder andere het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG) en de Natura 2000-beheerplannen;

Verminderen: Om de stikstofuitstoot te verminderen werken we aan een maatregelenpakket dat opgenomen wordt in de BOS 2.0. Daarbij nemen we kansrijke projecten uit de BOS 1.0 mee en werken we het intrekings- en aanschrijvingsbeleid uit. Daarnaast breiden we het project Grote Oogst uit en werken we met verschillende maatregelen aan toekomstperspectief voor agrarische ondernemers in Brabant.

Vooruitgaan: we nemen verschillende maatregelen om het emissieloos ontwikkelen te versnellen. Door bijvoorbeeld elektrificering kan de stikstofuitstoot beperkt worden, waardoor sommige projecten alsnog te realiseren zijn. Versnelling daarvan kan Brabant veel opleveren net als duurzame innovaties op het gebied van energie en klimaat.

De komende maanden werken we de verschillende acties uit en brengen de onderlinge samenhang in kaart. Bovenstaande acties raken verschillende portefeuilles en als college zien we het ook als een collectieve opdracht om de acties goed op elkaar af te stemmen. Onze bestuurlijke inzet is gericht op maatregelen die liggen binnen de bevoegdheid en beïnvloedingssfeer van de provincie Noord-Brabant. We kunnen het echter niet alleen en doen dan ook een beroep op medeoverheden en het bedrijfsleven om stappen te maken, want samen maken we Brabant.

2. Stappenplan Brabant openhouden

De acties op het gebied van versterken, verminderen en vooruitgaan vragen om een stapsgewijze aanpak om ervoor te zorgen dat we Brabant open houden. Daarbij kijken we ook breder naar bijvoorbeeld het Brabants ruimtelijk voorstel om ambitie en benodigde fysieke en milieuruimte met elkaar in samenhang te brengen. Voor de stapsgewijze aanpak hebben we een stappenplan ontwikkeld (zie bijlage). Het stappenplan toont de werkwijze hoe we per gebied ervoor zorgen dat vergunningverlening voor de Wet natuurbescherming verder mogelijk

wordt en blijft voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen, door toe te werken naar een goede staat van instandhouding van de natuur.

Een belangrijke eerste stap is het ontwikkelen van een stevig pakket aan natuurherstel- en stikstofreducerende maatregelen (versterken en verminderen). Voor het versterken van de natuur werken o.a. aan het actualiseren van de Natura 2000 beheerplannen, maatregelen in de GGA's en het BPLG. Voor het pakket aan maatregelen om de stikstofuitstoot te verminderen werken we aan de herijking van BOS. De BOS 2.0 vormt daarmee input voor het Brabants programma Landelijk Gebied (BPLG). Naast stikstofreducerende maatregelen zullen er ook maatregelen genomen moeten worden om de natuur te herstellen en te versterken. Deze komen onder andere voort uit de NDA's en krijgen ook een plek in het BPLG en de Natura 2000-beheerplannen.

Per gebied moet vervolgens adequaat gemonitord worden of de maatregelen het verwachte effect hebben. Op basis van die uitkomsten wordt bepaald welke mogelijkheden er ontstaan voor ontwikkelingen in het gebied en of er nog aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

3. Uitgangspunten voor de herijking van de BOS

Met het vaststellen van de BOS in 2020 zette de provincie Noord-Brabant een stap om stikstof te verminderen, de natuur te versterken en economische ontwikkelingen mogelijk te maken. Door dit aan de hand van drie raderen (stikstof, natuur en economie) inzichtelijk te maken, werd de samenhang tussen deze opgaven in een oogopslag duidelijk. Zoals gezegd is de opgave complexer en groter geworden en daarvoor wordt de BOS herijkt. Met de herijking van de BOS werken we aan een uitvoeringsagenda met effectieve maatregelen die gericht zijn op het fors verminderen van de stikstofuitstoot en die daarmee bijdragen aan de eerste stap in het stappenplan Brabant openhouden.

Op dit moment werken we hard aan de BOS 2.0. We werken toe naar een voorontwerp in Q1 2024, die samen met het voorontwerp-BPLG een PlanMER-procedure ingaat. Voor de herijking van de BOS gaan we uit van de volgende uitgangspunten, te weten:

- Sturen op emissiereductie van Brabantse bronnen;
- Alle sectoren leveren naar verhouding een gelijke bijdrage;
- Opdracht aan alle partners;
- Scherpe keuzes en effectief, afdwingbaar, handhaafbaar en geborgd instrumentarium is noodzakelijk.

Ad 1) Focus op emissiereductie van Brabantse bronnen

De depositie op Brabantse Natura 2000-gebieden is een gevolg van activiteiten plaatsvinden binnen Brabantse provinciegrenzen en daarbuiten (Vlaanderen, buurprovincies, verder afgelegen buitenlandse activiteiten). Qua verhouding is ongeveer 50% van de depositie afkomstig vanuit Nederlandse bronnen en 50% afkomstig vanuit buitenlandse bronnen. De provincie heeft daarmee geen directe invloed op de totale depositie van Brabantse Natura2000-gebieden. We kiezen voor een focus op emissiereductie van Brabantse bronnen en formuleren een

Datum

12 december 2023

Documentnummer

GS: C2326538/5380310

PS: 5391515

bijbehorende doelstelling, waardoor de provincie direct kan sturen op activiteiten die binnen provinciegrenzen uitgevoerd worden. Dit sluit ook aan bij het uitgangspunt in het Bestuursakkoord dat de provincie Noord-Brabant zich richt op maatregelen die liggen binnen de eigen bevoegdheden en beïnvloedingssfeer. Daarnaast zijn we als Brabant in gesprek met andere provincies en het buitenland om te onderzoeken hoe emissiebronnen met depositie-effecten aan beide zijden van de grens verlaagd kunnen worden.

Datum

12 december 2023

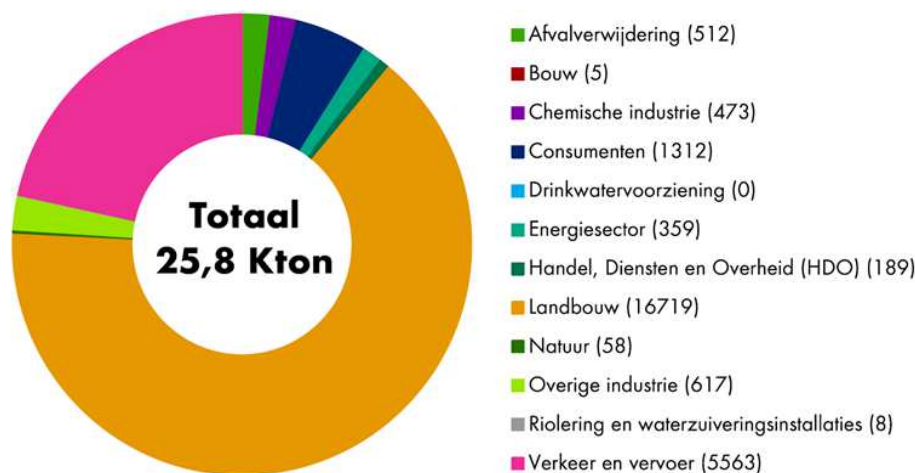
Documentnummer

GS: C2326538/5380310

PS: 5391515

Ad 2) Een naar verhouding gelijke bijdrage van alle sectoren

In het Bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant' is het uitgangspunt opgenomen van een 'naar verhouding gelijke bijdrage' van alle sectoren aan het verminderen van de stikstofuitstoot. Voor de invulling van dit uitgangspunt zullen maatregelen worden voorgesteld die een gelijke percentuele afname van emissies per sector in Noord-Brabant teweegbrengen, bijvoorbeeld naar relatieve bijdrage per sector aan het emissietotaal in Noord-Brabant.

Figuur Stikstofemissie per sector in Noord-Brabant in 2021

(waarden uitgedrukt in tonnen, bron emissieregistratie.nl, 2023)

Als er wordt uitgegaan van deze meest recente cijfers, geeft dat het volgende beeld: de sector Landbouw is verantwoordelijk voor 64,8% van de totale emissie in Noord-Brabant, Verkeer en Vervoer voor 21,6% en Industrie en Energie samen voor 8,4%. Voor de BOS 2.0 leggen we de focus op de drie grootste sectoren: Landbouw, Verkeer & Vervoer en Industrie & Energie. De sector Consumenten is verantwoordelijk voor 5,1% van de totale emissie in Noord-Brabant, maar wordt bij de herijking BOS vooralsnog niet beschouwd als een aparte categorie. In de BOS 2.0 wordt per sector een maatregelenpakket uitgewerkt.

Ad 3) Opdracht aan alle partners

Zoals eerder genoemd gaan we uit van een actieve houding van de provincie Noord-Brabant, zeker op de acties die onze bevoegdheid zijn of binnen onze beïnvloedingssfeer liggen. We dagen daarnaast onze Brabantse partners, bedrijfsleven en het Rijk uit om ook hun bijdrage aan om de opgaven te leveren.

We zetten daarom in op verschillende sporen om onze partners te betrekken. Specifiek voor de herijking van de BOS betrekken we onze Brabantse partners bij het opstellen van maatregelen en het uitwerken van de BOS via bestuurlijke tafels van de Brabantbrede Tafel Stikstof (BBTS), GGA en BPLG. We vragen partners aan die tafels om mee te denken over het maatregelenpakket dat in de BOS opgenomen zal worden. Een belangrijke rol is weggelegd voor onze partners in de GGA-gebieden. De laatste jaren is een waardevol netwerk opgebouwd met deze GGA-partners. Een deel van de stikstofopgave willen we vertalen naar de gebieden om vanuit de GGA gebiedsgericht bij te dragen aan de reductieopgave in de BOS 2.0. De komende periode verkennen we hoe we hierover afspraken kunnen maken met de gebiedspartners.

Datum

12 december 2023

Documentnummer

GS: C2326538/5380310

PS: 5391515

Ad 4) Scherpe keuzes en effectief, afdwingbaar, handhaafbaar en geborgd instrumentarium

De opgave om Brabant open te houden is groot en randvoorwaardelijk voor diverse andere ambities die we in Brabant hebben. De afgelopen tijd zijn er al belangrijke [maatregelen](#) en [regelingen](#) in werking getreden, die uitgaan van vrijwilligheid, zoals de opkoopregelingen LBV en LBV+ (piekbelasting) vanuit het Rijk. Op basis van de eerste verkenningen in het kader van de herijking van de BOS blijkt het noodzakelijk om in aanvulling op bestaande maatregelen en regelingen scherpe keuzes en hard, afdwingbaar en handhaafbaar instrumentarium in te zetten om de ambities vanuit het Bestuursakkoord met voldoende zekerheid te kunnen realiseren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Stallenmaatregelen;
- Bemesting;
- Intrekkings- en aanschrijvingsbeleid;
- Volumemaatregelen;
- Emissieloze bedrijfsvoering.

Consequenties

In het Bestuursakkoord hebben GS de opdracht gekregen om Brabant open te houden voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen. We kiezen er dan ook voor om actief aan de slag te gaan met de acties langs de lijnen van versterken, verminderen en vooruit gaan. De keuzes en (financiële) consequenties daarvan zullen we zo goed mogelijk in beeld brengen bij keuzes voor PS.

Hoewel de provincie Noord-Brabant actief aan de slag gaat met het vaststellen en uitvoeren van de vereiste maatregelen, zijn we bij het realiseren van de totale opgave ook afhankelijk van:

- De mate waarin reeds voorgenomen maatregelen uitgevoerd worden en opleveren wat er verwacht wordt (zowel provinciale als Rijksmaatregelen);
- De mate waarin maatregelen en instrumenten juridisch geborgd (kunnen) worden;
- De toekenning van financiële middelen, door het Rijk, provincie en Brabantse partners;
- De mate waarin medeoverheden (gemeenten, waterschappen), terreinbeheerders en uitvoeringsdiensten de benodigde maatregelen (kunnen) uitvoeren.

Europese en internationale zaken

Vanuit de Europese Habitatsrichtlijn en Vogelrichtlijn, die zijn vertaald in de Wet natuurbescherming (per 1 januari 2024, de Omgevingswetgeving) heeft de provincie de verplichting om de natuurkwaliteit te beschermen, versterken en verbeteren.

Datum

12 december 2023

Documentnummer

GS: C2326538/5380310

PS: 5391515

Communicatie

Voor de aanpak Brabant openhouden informeren we onze partners via de diverse kanalen die de provincie daarbij ter beschikking staan en maken waar mogelijk ook gebruik van de communicatiekanalen van partners. Over de uitwerking van de maatregelen zijn we met verschillende overheden en partners in gesprek. Daarbij haken we aan op communicatie- en participatiemomenten vanuit andere trajecten.

Vervolg

De komende tijd zullen de acties uit het Bestuursakkoord verder uitgewerkt worden. Zoals bijvoorbeeld de herijking van de BOS, het BPLG en de uitwerking van het Bestuursakkoord richting de perspectiefnota 2025. Vooruitlopend op vaststelling van de SPUK-aanvragen bij het Rijk, zullen wij de benodigde capaciteit hiervoor voorfinancieren. Gedeputeerde Staten blijven Provinciale Staten informeren over de uitwerking van de maatregelen en meenemen in de stappen die gezet worden. Daarbij leggen we zoveel mogelijk de link met de bijdragen aan het doel om Brabant open te houden om PS zo goed mogelijk in positie te brengen indien keuzes en besluiten genomen moeten.

Bijlagen

Stappenplan Brabant openhouden - pdf

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. P.J. Buijtels

Programmamanager: mevrouw N. Wester, (06) 18 30 34 01,
nwester@brabant.nl.

Auteur: de heer T. van het Hof, (06) 55 68 66 32, tvhhof@brabant.nl.